

THE FIT OF ONE-, TWO-, THREE-PARAMETER MODELS OF ITEM
RESPONSE THEORY TO ÖZDEBİR ÖSS EXAM MATHEMATICS TEST
Dr. İsmail ÖNDER.....141

TÜRKİYE'DE VAKIF ÜNİVERSİTELERİ
Arş. Gör. Dr. Abdurrahman İLĞAN.....152

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİLİM KURGU HİKAYELERİNİ
OLUŞTURMADA ETKİLENDİĞİ FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİNE
YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA
Öğr. Gör. Dr. Nihat ARIKAN, Arş. Gör. Dr. Murat DEMİRBAŞ.....168

ZORUNLU EĞİTİMDE ONİKİ YILA DOĞRU
Yrd. Doç. Dr. Aysun ERGİNER.....174

THE FIT OF ONE-, TWO-, THREE-PARAMETER MODELS OF ITEM
RESPONSE THEORY TO ÖZDEBİR ÖSS EXAM MATHEMATICS TEST
Yrd. Doç. Dr. İsmail ÖNDER 187

ANNEMDEN DUYDUKLARIM KUTLUCA KÖYÜ ATASÖZLERİ VE
DEYİMLERİ
KİTAP TANITIMI "İsmail GÜLEÇ".....198

8. ve 10. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN KİMYA DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARI*

Mustafa ÖZDEN
Yrd. Doç. Dr. Adıyaman Üniv.
Eğitim Fak. İlköğr.Böl.
Fen Bil. Eğit. A.B.D.

Ahmet KARA
Yrd. Doç. Dr. Adıyaman Üniv.
Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü

ÖZET

Eğitim kurumları insan davranışlarını istenen şekilde değiştirmeyi ya da geliştirmeyi sağlayan kurumlardır. Özellikle ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin davranışları hızla değişmektedir. Bu dönemde ergenliğin neden olduğu çalkantılar öğrencinin okula ve derslere karşı tutumlarını önemli düzeyde etkilemektedir. İnsan kişiliğinin tamamlanmasında ortaöğretim kurumları önemli bir konuma sahiptir. Bu anlamda liselerde verilen bilgi, beceri, tutum ve değerler insanlarımızın yetiştirilmesinde önem arz etmektedir. Ayrıca öğrencilerin ergenliğin etkisiyle derslere karşı tutumları konuların öğrenilmesinde, bilgi, beceri, tutum, değer vb. davranışların değişiminde ya da geliştirilmesinde oldukça etkilidir. Bu araştırmanın amacı, ortaöğretim kurumlarında eğitim gören öğrencilerin kimya derslerine ilişkin tutumlarını belirlemektir. Bu amaçla 40 maddelik beşli likert türünde bir ölçme aracı kullanılmıştır. Söz konusu tutum ölçeği Adıyaman Merkezinde yer alan ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Araştırmada tutum ölçeği ile toplanan verilerin çözümlenmesinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Araştırmada öğrencilerin kimya dersine ilişkin tutumlar ile bu tutumların dersin öğrenilmesine etkisinin belirlenmesiyle bu çalışma liselerimizin başarısının artırılmasında önemli veriler sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ortaöğretim, Kimya Öğretimi, Kimya Dersine İlişkin Tutumlar.

ABSTRACT

Educational institutions are the structures providing to change or develop the human behaviours as expected. During the secondary education, problems coming from the turbulence of adolescences, affect the students' behaviours towards school and lessons in a large degree. The secondary education foundations have an important position in the development of human personality. In this meaning; knowledge, skills, manner of conduct and standard of judgments giving from high schools, have importance in human being education. The student behaviours towards lessons being affected from adolescence, are also quite effective in learning concepts, changing or developing, skills, manner of conduct and standard of judgments. The aim of this research is to determine attitudes of secondary education students towards chemistry lesson. A measurement material with 40 items in the form of five likert, is used in this study. SPSS Packet program is used for analyzing attitude scale and collected data base. This research determines attitudes towards chemistry lesson, the effects of these attitudes in learning lesson and presents important datum for increasing success in high school education.

Key Words: Secondary Education, Chemistry education, attitudes towards to chemistry lesson.

* Bu çalışma, XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Eğitimin temel amacı bireylerin istedik yönde davranış edinmelerine yardımcı olmaktır. Okullarda gerçekleştirilen bu hedefler, birey davranışlarında, değerlerinde ve tutumlarında farklılaşma yaratmak durumundadır. Çünkü kazandırılacak çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla birey toplumun aktif bir üyesi olacaktır.

Eğitim sürecinde farklılaşmayı sağlayan davranışlar genelde bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor olmak üzere üç alanda incelenir. İnsanoğlunun bilişsel davranışları bilgiyi ve bilgiden doğan zihinsel yetenekleri ve becerileri kapsayan davranışlardır. Psiko-motor davranışlar ise vücut organlarının biri tarafından yapılan ya da yapılması birden çok organın koordinasyonunu gerektiren hareketlerle ilgili becerileri kapsar. İlgi, merak, istek, beklenti, motivasyon, tutum, değer, kaygı vb. özellikleri ise duyuşsal alana ait öğelerdir (Kara, 2004).

Ülkemizde uygulanan eğitimin başarısız olduğunu kabullenmemek gibi bir durum söz konusu değildir. Artık devletin yaptığı bir sınavda alınan 45.000 tane sıfır bunun açık göstergesidir. Bu orandaki bir başarısızlığın temelinde bakınak gerekmektedir. Ülkemizde çeşitli okullarda eğitim – öğretim gerçekleştirilmektedir. Öğrencilerin sınıfları doldurduğu, öğretmenlerin ise derslerini yürütüp ücretlerini aldıkları görülmektedir. Bu orandaki başarısızlığın nedeni aslında öğretmenlerin derslerini işlerken öğrencilerde kalıcı iz bırakamamalarıdır. Öğrencide kalıcı bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor davranış değişikliğinin oluşmamasının nedeni ise kullanılan yöntem ve tekniklerin yanında öğretmenin ve özellikle öğrencilerin derse karşı tutumlarına bağlıdır. Tutum kavramının çeşitli tanımları olmasına rağmen, bir çok bilim adamı tutum kavramını: insanların çevresindeki olgu, olay ya da nesnelere karşı olumlu veya olumsuz düşünme eğilimleri, duyguları veya davranışları şeklinde açıklamak mümkündür (Eagly & Chaiken, 1993; Petty, 1995).

Derse karşı ilgisiz, isteksiz ve motivasyonu düşük bir öğrencinin dersin gereklerini yerine getirmesini beklemek anlamsızdır. Bir başka ifade ile öğrenmemin gerçekleşmesinde ve kalıcılığın artırılmasında öğrencilerin tutumları önemlidir. Öğrencilerin tutumlarının önceden bilinmesinin, dersin işlenişinin planlanmasında öğretmene yarar sağlayacağı açıktır. Derse yönelik tutumların önceden bilinmesi olumsuz tutumların değiştirilmesini sağlayabilir (Özçelik, 1992). Çünkü tutum değiştirilebilir ve bu da eğitim sürecinin temel ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Hatta, fen eğitimcileri, okul müfredat programlarının fen bilimlerine karşı olumlu tutum geliştirme açısından oldukça önemli bir araç olduğu konusunda hem fikirdirler (Aiken & Aiken, 1969; Koballa, 1988; Laforgia, 1988).

Okullarda kimya öğretiminin amacı, insanların hızla gelişen bilimsel ve teknolojik gelişmeleri algılayarak yorumlaması için temel kimya kültürü vermek ve kimya dersinin gerçek yaşamla ilişkisi bulunduğunu vurgulamaktır (Özden, 2005). Kimya öğretimi sürecinde görev alan herkes, bazı öğrencilerin, bazı kimya konularını kavramakta güçlüklerle karşılaştıklarını görmektedir. Karmaşık bir disiplin olan kimyada öğrencilerin başarılı olabilmeleri için, matematik, kavram

öğrenme, kavramları uygulama gibi alanlarda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları gereklidir (İşcan ve Durmaz, 1996).

“Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Kimya Dersine Karşı Tutumları ve Çoklu Zeka Alanları İle Kimya ve Türkçe Derslerindeki Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı yazılarında Durmaz ve Özyıldırım (2005), sınıf öğretmenliği ve fen bilgisi öğretmenliği programında okuyan öğrencilerin, çoklu zeka alanları ve Türkçe ile kimya derslerine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiyi araştırırken; tutumların akademik başarı üzerindeki etkisini incelemiştir. Yapılan araştırma sonucunda kimya dersine yönelik tutumlar ile kimya dersindeki başarı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durumda dersi seven öğrencinin ilgili derste daha başarılı olacağı ortaya çıkmaktadır.

İlgili literatürdeki fen bilimlerine karşı tutum değerlendirme çalışmaları daha çok genel bir niteliktedir. Az sayıdaki çalışma fizik, kimya ve biyoloji alanlarına yönelik tutum geliştirme ve değerlendirme biçiminde yer almaktadır. Örneğin; Menis, 1983 ve 1989 yıllarında onuncu sınıf öğrencilerinin kimya dersine yönelik tutumlarıyla ilgili iki çalışma yapmıştır. “İsrail’de lise düzeyinde, onuncu sınıf öğrencilerinin kimya dersine yönelik tutumlarının, matematik dersine yönelik tutumlarla karşılaştırılması” başlıklı çalışmada matematik ve kimya dersine yönelik tutumlar arasında pozitif yönde bir ilişki ortaya çıkmıştır. Diğer çalışmada ise, “ABD’de lise öğrencilerinin okul, fen ve kimya dersine ilişkin tutumları”, Menis (1989) kimya dersinin yanı sıra fen ve okula yönelik tutumları konu almış, olumlu tutumları bireyin eğitimini olumlu yönde etkilediği sonucuna varmıştır.

Yapılan bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin kimya dersine ilişkin tutumları incelenmiştir. Özellikle fen bilimlerinin öğretiminde başarısızlığımız öğrencilerde Fen Bilimleri Korkusuna dönüşmüş durumdadır! Her türlü düzeyde yapılacak eğitimde öğrencilerin duyuşsal yönleri dikkate alınmalıdır. Uzun, Sağlam’ın danışmanlığında (2003) “Orta Öğretim Biyoloji Programında Genetik Konularının Değerlendirilmesi ve Öğrencilerin Genetiğe Karşı İlgisinin Saptanması” konulu yüksek lisans tezinde öğrencilerin tutumlarının akademik başarılarına etki ettiği sonucuna varmıştır. Tezin amacı lise öğrencilerinin genetik konularına olan ilgileri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırmada yapılan analizler sonucu konuya yüksek ilgi gösteren öğrencilerin genetik başarı testi ortalamaları, orta ve düşük ilgi gösteren öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Orta ve düşük ilgi gösteren öğrenciler arasında ise anlamlı bir fark çıkmamıştır. Okulların önemli işlevlerinden biri de ergenlerin duyuşsal depremler karşısında doğru yollardan, ayrılmalarını engellemektir. Brill ise (tarihsiz, “Violent Adolescents Also Suffer From Emotional Education Neglect.” Emotional Education Perspective- An Emotional Health Education Publication Vol.1-1) ergenlerin olumsuz, sorunlu hatta yıkıcı davranışlarının önlenmesinde duyuşsal eğitimin benimsenmesi ve geliştirilmesinin tek çözüm olduğunu vurgulamıştır. Bir anlamda eğitimin başarısında öğrencilerin konuya tutumu oldukça etkilidir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı, ortaöğretimin öğrencilerin kimya dersine ilişkin tutumları üzerindeki etkisini belirlemektir. Bu anlamda, Adıyaman il merkezinde yer alan üç öğretim kurumunun sekizinci ve onuncu sınıflarında okuyan öğrencilerin kimya dersine ilişkin tutumları belirlenmeye çalışılmıştır. Tutum ölçeğinin uygulamasıyla aşağıdaki denenceler test edilmiştir.

2.2. Denenceler

Söz konusu bu çalışmada aşağıdaki denenceler test edilmiştir. Öğrencilerin kimya dersine ilişkin tutumlarında cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır.

Öğrencilerin kimya dersine ilişkin tutumlarında sınıflar arasında anlamlı bir fark vardır.

2.3. Yöntem

Araştırma, tarama modelinde betimsel bir çalışmadır. Araştırmada ilköğretim sekizinci ve ortaöğretim onuncu sınıflarında okuyan öğrencilerin uygulanmakta olan kimya dersine ilişkin tutumları belirlenmektedir.

2.4. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2004-2005 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Adıyaman il merkezinde bulunan ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında sekizinci ve onuncu sınıflarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemi ise adı geçen evrenden random yöntemiyle seçilmiş 3 öğretim kurumundan öğrenim gören 560 öğrenci oluşturmaktadır.

Tablo 1 - Örneklemi Oluşturan Öğrencilerin Cinsiyet, Okul ve Sınıflara Göre Dağılımları

	Cinsiyet		Okul			Sınıf	
	Erkek	Kız	Erdemir Lisesi	Atatürk Lisesi	Adıyaman Lisesi	Sekizinci	Onuncu
N	241	319	248	207	105	315	245
Frekans (%)	43	57	44,3	37	18,8	56,3	43,8

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 43'ü erkek, % 57'si kız öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencileri, buldukları sınıflara göre incelediğimizde % 56,3'ünün sekizinci, % 43,8'inin ise onuncu sınıf öğrencileri oldukları gözlenmiştir. Okullara göre oranları incelediğimizde Adıyaman Lisesi öğrencilerinin oranlarının %18,8'de kalmasını nedeni ise bu okulda sekizinci sınıfının bulunmamasıdır.

2.5. Veri Toplama Aracı ve Çözümlemesi

Araştırmadaki verilerin toplanmasında, araştırmacılar tarafından uzman yardımı alınarak geliştirilen "Kimya Dersine İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Likert tipi ölçek özelliği taşıyan ankette beşli derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Buna göre Katılıyorum: 5, Kısmen Katılıyorum: 4, Fikrim Yok: 3, Katılmıyorum: 2, Hiç Katılmıyorum: 1 şeklinde seçenekler oluşturulmuştur. Kimya dersine ilişkin tutumları gösterdiği düşünülen tümceler belirlenirken, öncelikle bir derse karşı öğrenci tutumlarına ilişkin kaynaklar taranmıştır (Kara, 2003; Kara, 2004). Geliştirilen bu aracın faktör analizi sonucunda oluşturulan ölçekte toplam 45 tutum ifadesi yer almaktadır. Söz konusu ölçeğin geçerli olduğu söylenebilir (Bartlett's Test of Sphericity = 8104,075). Ölçeğin iç tutarlık katsayısını belirleyen Cronbach Alpha değeri 0,79, KMO değeri ise 0,90'dır. Bu değerlere dayanılarak ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir. Elde edilen veriler SPSS (Statistics Package For Social Sciences) paket programında aritmetik ortalama hesaplamaları ile analiz edilmişlerdir. Ayrıca elde edilen verilerin çözümlemesinde bağımsız gruplar t testi (Independent Samples t Test) ile One Way Anova, Scheffe ve LSD testleri kullanılmıştır.

3. BULGU VE YORUMLAR

Araştırmanın birinci denencesi olan "Öğrencilerin kimya dersine ilişkin tutumlarında cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark vardır." incelendiğinde ekteki tablo I'de yer alan veriler elde edilmiştir. Ekteki tablo I incelendiğinde, öğrencilerin tutumlarda aldıkları ortalamalar arasındaki farklar cinsiyet açısından anlamlı olup olmadığına bakıldığında sadece beş tane maddede anlamlı farklar gözlenmiştir:

- "Kimya öğretmenimi çok seviyorum" ifadesinde kızların ortalamaları ile erkeklerin ortalamaları arasındaki fark, yapılan bağımsız gruplar t testinin sonucuna göre anlamlı çıkmıştır (\bar{X} kız= 3,97; \bar{X} erkek= 3,49; $t= 2,13$; $p<0,05$). Kızlar erkeklerden daha çok kimya öğretmenlerini sevmektedirler.

- "Kimya dersine girmekten hoşlanmam" ifadesinde kızların ortalamaları ile erkeklerin ortalamaları arasındaki fark, yapılan bağımsız gruplar t testinin sonucuna göre anlamlıdır (\bar{X} kız= 2,07; \bar{X} erkek= 2,32; $t= 2,06$; $p<0,05$). Kızlara oranla erkekler daha çok kimya dersine girmekten hoşlanmadıklarını ifade etmişlerdir.

- "Kimya ödevlerini yaparken bunaltıyorum" ifadesinde kızların ortalamaları ile erkeklerin ortalamaları arasındaki fark anlamlı çıkmıştır (\bar{X} kız= 2,36; \bar{X} erkek= 2,67; $t=2,41$; $p<0,05$). Kimya dersinin ödevlerini yapmaya gelince erkekler yine bundan sıkıntı çektiklerini, bir bunalım yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Dersin tekrarını, pekiştirilmesini sağlayan ve bir anlamda öğrenmenin gerçekleştiği ödevlerin yapılmasında erkek öğrenciler bunalım yaşıyorlarsa öğrenmenin gerçekleşmesi mümkün olmayacaktır.

- "Öğretmenimiz Kimya'yı öğretmiyor" ifadesinde kızların ortalamaları ile erkeklerin ortalamaları arasındaki fark, yapılan bağımsız gruplar t testinin sonucuna göre anlamlı çıkmıştır (\bar{X} kız= 2,04; \bar{X} erkek= 2,42; $t= 3,02$; $p<0,05$). Yine, öğretmenin kimya dersini öğretmediğini belirten erkek öğrencilerin oranı kız öğrencilerden daha yüksektir. Bu tür bir duygu içerisinde olan öğrencilerin dersin gereklerini yerine getirmelerini beklemek doğru değildir.

- "Kimya dersleri çok sıkıcı geçiyor" ifadesinde kızların ortalamaları ile erkeklerin ortalamaları arasındaki fark, yapılan bağımsız gruplar t testinin sonucuna göre anlamlı çıkmıştır (\bar{X} kız= 2,35; \bar{X} erkek= 2,62; $t= 2,02$; $p<0,05$). Kızlara oranla erkekler kimya dersinde daha fazla sıkılmaktadır. Söz konusu bu sıkıntı derse aktif katılımın olmadığını göstermektedir.

Tutum ölçeğinin dört alt boyutu dikkate alınarak cinsiyet açısından bağımsız gruplar t testinin sonuçları tablo 2'de özetlenmiştir.

Tablo 2 -Cinsiyet Açısından Gruplandırılmış Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

	Cinsiyet	X	SS	t	p
Sevme	Kız	33,48	8,20	,89	,37
	Erkek	32,85	8,55		
İlgi ve merak	Kız	30,10	5,45	-,42	,66
	Erkek	30,31	5,98		
İstek ve beklenti	Kız	32,15	7,89	,64	,51
	Erkek	31,70	8,42		
Kaygı	Kız	36,05	14,19	-1,76	,07
	Erkek	38,22	14,68		

N erkek = 241; N kız =319; $p< 0.05$ Anlamlı

Tablo 2 incelendiğinde kızlar ile erkeklerin kimya dersini sevmeleri, derse ilgi ve merak duymaları, derse istekli ve beklenti sahibi oldukları ve derse karşı kaygı duydukları konularında ortalamaları arasında fark gözlenmiştir. t- testinin sonucuna göre ($p> 0.05$) bu farklardan hiçbiri anlamlı çıkmamıştır. Ama erkeklerin kızlardan daha çok kaygılı oldukları ortalamalarından anlaşılmaktadır. Bu sonuçların da tablo 1' de yer alan sonuçlara ters düşmemesi olumlu karşılanmalıdır.

Araştırmanın ikinci denencesi: "Öğrencilerin kimya dersine ilişkin tutumlarında sınıfları arasında anlamlı bir fark vardır." test edildiğinde bağımsız gruplar t testinin sonuçları ekteki tablo II'de gösterilmiştir. Sekizinci ve onuncu sınıfların tutum ölçeğine verdikleri cevapların ortalamalarına bağımsız gruplar t testi uygulandığında toplam sekiz tane ifadede sınıflar arasında anlamlı farklar gözlenmiştir:

- "Boş zamanlarımda Kimya çalışırım" ifadesinde sekizinci ile onuncu sınıf öğrencilerinin ortalamaları arasındaki fark, yapılan bağımsız gruplar t testinin sonucuna göre anlamlı çıkmıştır (\bar{X} 8. sınıf= 2,83; \bar{X} 10. sınıf = 2,60; $t= 1,90$; $p<0,05$). Sekizinci sınıflar onuncu sınıf öğrencilerinden daha fazla kimya çalışmak

istediklerini söyleyebiliriz. Onuncu sınıf öğrencileri kimya dersi aldıktan sonra artık dersi çalışmak istemediklerini ifade etmişlerdir. Dokuzuncu ve onuncu sınıflarda öğrencilere anlatıklarımız öğrencileri dersten uzaklaştırdıkları sonucu ortaya çıkmaktadır.

- "Mümkün olsa her gün Kimya çalışırım" ifadesinde sekizinci ile onuncu sınıf öğrencilerinin ortalamaları arasındaki fark, yapılan bağımsız gruplar t testinin sonucuna göre anlamlı çıkmıştır (\bar{X} 8. sınıf =3,08; \bar{X} 10. sınıf= 2,66; $t=3,34$; $p<0,05$). Sekizinci sınıflar onuncu sınıf öğrencilerinden daha fazla kimya ile ilgilenmek istedikleri söylenebilir. Kimya dersi işlendikçe öğrenciler dersi çalışmak istememeleri, öğrencilerin derse olan ilgi ve meraklarının azaldığı şeklinde yorumlanabilir. Halbuki tam tersi hedeflenmektedir.

- "Hiçbir şey beni Kimya öğrenmekten vazgeçiremez" ifadesinde sekizinci ile onuncu sınıf öğrencilerinin ortalamaları arasındaki fark, yapılan bağımsız gruplar t testinin sonucuna göre anlamlı çıkmıştır (\bar{X} 8. sınıf= 3,43; \bar{X} 10. sınıf= 3,07; $t= 2,9$; $p<0,05$). Sekizinci sınıf onuncu sınıf öğrencilerinden daha fazla kimya dersine istekli ve beklenti sahibi olduklarını söyleyebiliriz. Bir başka ifade ile kimya dersini işledikçe öğrencilerin derse olan istek ve beklentilerini olumsuz yönde geliştirdiği söylenebilir.

- "Geleceğim için Kimya önemlidir" ifadesinde sekizinci ile onuncu sınıf öğrencilerinin ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır (\bar{X} 8. sınıf= 3,55; \bar{X} 10. sınıf= 3,31; $t= 1,95$; $p<0,05$). Gelecekleri için sekizinci sınıf öğrencileri onuncu sınıf öğrencilerinden daha fazla kimya dersinin önemine inanmışlardır.

- "Kimya'yı bir türlü öğrenemiyorum" ifadesinde sekizinci ile onuncu sınıf öğrencilerinin ortalamaları arasındaki fark, yapılan bağımsız gruplar t testinin sonucuna göre anlamlıdır (\bar{X} 8. sınıf= 2,66; \bar{X} 10. sınıf= 2,39; $t= 2,02$; $p<0,05$). Kimya dersini sekizinci sınıfta daha iyi öğrendiklerini belirten öğrenciler kimya dersi işlendikçe dersin öğrenilmesinin zorlaştığını ifade etmişlerdir.

- "Kimya dersinde başarılı olmak imkansızdır" ifadesinde sekizinci ile onuncu sınıf öğrencilerinin ortalamaları arasındaki fark, yapılan bağımsız gruplar t testinin sonucuna göre anlamlı çıkmıştır (\bar{X} 8. sınıf= 2,21; \bar{X} 10. sınıf= 1,98; $t= 1,95$; $p<0,05$). Orta öğretim öğrencileri kimya dersini aldıkça dersten başarılı olunmasının mümkün olamayacağını düşünmektedirler.

- "Kimya dersi bana yeteneksiz olduğumu gösterdi" ifadesinde sekizinci ile onuncu sınıf öğrencilerinin ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir (\bar{X} 8. sınıf= 2,29; \bar{X} 10. sınıf= 2,05; $t= 1,95$; $p<0,05$). Kimya dersinin öğrencilerin kendine olan güvenlerini azalttığı görülmüştür.

- "Kimya dersine başladığımda başım ağrı" ifadesinde sekizinci ile onuncu sınıf öğrencilerinin ortalamaları arasındaki fark, yapılan bağımsız gruplar t testinin sonucuna göre anlamlıdır (\bar{X} 8. sınıf= 2,22; \bar{X} 10. sınıf= 1,98; $t= 1,92$; $p<0,05$).

Onuncu sınıflar sekizinci sınıf öğrencilerine göre kimya dersinde daha az kaygılı oldukları gözlenmiştir. Kimya dersi işlendikçe bu durum, öğrencilerin derse olan kaygılarının azalmasına neden olmaktadır.

Tutum ölçeğinin dört alt boyutu dikkate alındığında sınıflar arasındaki bağımsız gruplar t testinin sonuçları tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3- Sınıflar Arası Gruplandırılmış Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

	Sınıf	X	SS	t	p
Sevme	8	33,67	7,54	1,48	,13
	10	32,62	9,27		
İlgi ve merak	8	30,58	5,43	1,85	,06
	10	29,68	5,95		
İstek ve beklenti	8	32,29	7,76	1,07	,28
	10	31,54	8,56		
Kaygı	8	37,60	14,52	1,14	,25
	10	36,19	14,30		

N 8. sınıflar = 315; N 10. sınıflar = 245

Sekizinci ve onuncu sınıfların kimya dersine ilişkin sevme, ilgi - merak, istek - beklenti ve kaygıları konusunda ortalamaları arasında gözlenen farkların anlamlı olduğu söylenemez ($p < 0.05$). Bir başka deyişle ortalamaların onuncu sınıflarda düştüğü ve oluşan bu farkların istatistiksel açıdan anlamlı olduğu söylenemez.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlar ışığında geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

4.1. Sonuçlar

1. Kızlar, erkeklere kıyasla kimya öğretmenlerini daha çok sevmektedirler. Böylece dersin gereklerini yerine getireceklerdir. Bu da kız öğrencilerinin kimyadaki başarısını artıracaktır.
2. Erkekler, kızlara oranla dersten daha az hoşlanmaktadırlar. Dersi sevmemek, dersten hoşlanmamak dersteki başarıyı olumsuz etkiler.
3. Erkekler ödevlerini de yaparken olumlu duygular içerisinde değillerdir, çünkü ödevleri yaparken bunalyyorlar.
4. Erkeklere göre öğretmenler kimyayı öğretmiyor ve dersler çok sıkıcıdır.
5. Dersi aldıkça öğrenciler ilgili konulara çalışmak istemiyorlar, derse olan ilgileri azalmaktadır. Oysa bu ilginin artması beklenir.
6. Sekizinci sınıftan onuncu sınıfa geçtikçe öğrenciler kimya dersinin önemine inanmıyorlar.
7. Öğrencilere göre Kimya dersi ilerledikçe dersten başarılı olmak zorlaşmakta ve öğrenmede güçlük çekilmektedir.
8. Kimya dersi ilerledikçe öğrenciler kendilerine olan güvenlerini kaybediyorlar.
9. Onuncu sınıf öğrencilerinin başarısının ağrması gibi, dersin öğrencilerin kaygılı olmasına yol açtığı oldukça önemli bir sonuçtur.

10. Kimya dersi öğrencilerin derse giriş tutumlarını olumsuz etkilemektedir. Oysa derslerin genel amaçlarından biri de derse karşı olumlu tutumların geliştirilmesidir.

4.2. Öneriler

1. Kızlara oranla erkeklerin kimya dersine ilişkin tutumlarının olumlu yönde geliştirilmesi için tedbirler alınmalıdır. Derslerde erkeklerin aktifliği artırılmalıdır. Sorular tüm öğrencilerin derse aktif katılımını, isteklerini ve meraklarını geliştirici düzeyde olmalıdır.
2. Öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin geliştirilmesi amacıyla derslerde çeşitli etkinliklere, araştırmalara ve deneylere ağırlık verilmelidir.
3. Öğrencilerin derse çalışmalarını teşvik edecek araştırma ve inceleme türü ödevler verilmelidir.
4. Bu araştırma sadece Adıyaman il merkezini kapsadığında, bundan sonra yapılacak araştırmaların daha büyük bir evreni temsil edebilecek bir nitelikte olması daha faydalı olabilir.

KAYNAKLAR

- Aiken, L. R., & Aiken, D. R. (1969). "Recent research on attitudes concerning science." *Science Education*, 53, 295-305.
- Brill R. (Tarihsiz). "Violent Adolescents Also Suffer From Emotional Education Neglect." *Emotional Education Perspective- An Emotional Health Education Publication Vol.1(1)*. <http://www.emotionalhonesty.com/newaletter.htm>. (15. 09. 2005)
- Durmaz, H ve Özyıldırım H. (2005). "Fen Bilgisi Ve Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Kimya Dersine Karşı Tutumları Ve Çoklu Zeka Alanları İle Kimya Ve Türkçe Derslerindeki Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi*, Cilt 6, Sayı 1, (2005), 67-76 67
- Eagly, A. H., & Chaiken, S. (1993). "The psychology of attitudes". *Fort Worth, TX: Harcourt Brace Jovanovich*.
- İşcan, M. ve Durmaz, H., (1996) "Kimya Eğitiminde Kimyasal Terim ve Kavramların Önemi". *II. Ulusal Eğitim Sempozyumu Bildirileri*, 18-20 Eylül. İstanbul, 68.
- Kara A., (2004) "Yabancı Dil Dersinde Duyuşsal Boyut Ağırlıklı Bir Programın Öğrencilerin İlgi ve Meraklarına Etkisi", *Eğitimde Çağdaş Yaklaşımlar. Özel Okullar Birliği Yay. Birmat Matbaacılık. İstanbul*.

EKLER

Kara A., (2003) "Duyuşsal Boyut Ağırlıklı Bir Programın Öğrencilerin Duyuşsal Gelişimine ve Akademik Başarısına Etkisi" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koballa, T. R. (1988). "Attitude and related concepts in science education." *Science Education*, 72, 115-126.

Laforgia, J. (1988). "The affective domain related to science education and its evaluation." *Science Education*, 72, 407-421.

Menis, J. (1989). "Attitudes towards school, chemistry and science among upper secondary chemistry students in the United States." *Research in Science and Technological Education*, 7, 183-190.

Menis, J. (1983). "Attitudes towards chemistry as compare with those towards mathematics, among tenth grade pupils (aged 15) in high level secondary schools in Israel." *Research in Science and Technological Education*, 1(2), 185-191.

Özçelik, D. A. (1992). *Eğitim Programları ve Öğretim.*, Ankara, ÖSYM Yayınları.

Özden, M. (2005), "Kimya Öğretiminde Okul ve Dershane Eğitiminin Karşılaştırılması". *VII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Bilimleri Kongresi*, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.

Petty, R. (1995). "Attitude change" In A. Tesser (Ed.), *Advanced social psychology*. New York: McGraw-Hill.

Uzun, N. ve Sağlam N. (2003). "Orta Öğretim Biyoloji Programında Genetik Konularının Değerlendirilmesi ve Öğrencilerin Genetiğe karşı İlgisinin Saptanması". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Yıl 2003 (24), ss. 129-136. Ankara.

EK 1. Cinsiyet Açısından Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları
Tablo I - Cinsiyet Açısından Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Tutumlar	Cinsiyet	\bar{X}	SS	t	p
1. Kimya dersini severim	Kız	3,93	2,98	,69	,49
	Erkek	3,78	1,40		
2. Arkadaşlarımla Kimya çalışmayı severim.	Kız	3,50	1,47	,37	,70
	Erkek	3,45	1,47		
3. Kimya çalışmaktan hoşlanırım	Kız	3,57	1,41	-,15	,88
	Erkek	3,59	1,48		
4. Boş zamanlarımda Kimya çalışırım.	Kız	2,71	1,40	-,51	,60
	Erkek	2,77	1,39		
5. Arkadaşlarımla Kimya hakkında konuşmayı severim.	Kız	3,25	1,47	1,14	,25
	Erkek	3,11	1,51		
6. Kimya öğrenmek gereklidir.	Kız	3,91	1,39	-,49	,62
	Erkek	3,97	1,34		
7. Kimya dersi seviyecek bir ders değildir.	Kız	2,04	1,35	-1,55	,12
	Erkek	2,23	1,43		
8. Mümkün olsa her gün Kimya çalışırım.	Kız	2,89	1,47	-,04	,96
	Erkek	2,90	1,50		
9. Kimya öğrenmek çok zevklidir.	Kız	3,72	1,38	1,35	,17
	Erkek	3,55	1,49		
10. Kimya öğretmenimi çok seviyorum.	Kız	3,97	3,23	2,13	,03
	Erkek	3,49	1,53		
11. Kimya dersine ilgi duyuyorum.	Kız	3,58	1,44	,15	,88
	Erkek	3,56	1,49		
12. Kimya öğrenmek gereksiz ve anlamsızdır.	Kız	2,07	1,50	,75	,44
	Erkek	1,98	1,48		
13. Zayıf not alsam bile Kimya dersine devam etmek isterim.	Kız	3,55	1,51	-,03	,97
	Erkek	3,56	1,54		
14. Kimya dersi önemli ve gerekli bir derstir.	Kız	3,90	1,36	,16	,87
	Erkek	3,88	1,37		
15. Kimya dersi zamanımı harcamaktan başka bir işe yaramıyor.	Kız	1,82	1,31	-1,03	,30
	Erkek	1,94	1,33		
16. Kimya dersi zamanımı harcamaktadır.	Kız	1,87	1,33	-1,82	,06
	Erkek	2,09	1,41		
17. Kimya dersine girmekten hoşlanmam.	Kız	2,07	1,41	-2,06	,04
	Erkek	2,32	1,49		
18. Hiçbir şey beni Kimya öğrenmekten vazgeçiremez.	Kız	3,29	1,45	,37	,71
	Erkek	3,25	1,43		
19. Ne kadar zor olursa olsun Kimya dersi öğretilmelidir.	Kız	3,86	1,36	,24	,81
	Erkek	3,83	1,36		
20. Kimya dersinde çaba göstermek gerekir.	Kız	4,07	1,33	1,48	,13
	Erkek	3,90	1,38		
21. İş hayatında Kimya'nın faydası büyük olacaktır.	Kız	3,67	1,34	,74	,45
	Erkek	3,59	1,37		
22. Kimya'yı öğrenmek hayatımı kazanmada bana katkıda bulunacaktır.	Kız	3,62	1,39	1,08	,27
	Erkek	3,49	1,42		
23. Kimya öğrenmeyi çok istiyorum.	Kız	3,64	1,42	-,24	,80
	Erkek	3,67	1,39		
24. İlerideki çalışmalarında Kimya'ya ihtiyaç duyacağım.	Kız	3,56	1,41	-,30	,76
	Erkek	3,59	1,28		

25. Kimya dersi doğayla bir arada yaşamayı öğretir.	Kız	3,47	1,45	-1,11	,26
	Erkek	3,71	3,53		
26. Gün geçtikçe Kimya'nın önemi artmaktadır.	Kız	3,75	1,33	1,56	,11
	Erkek	3,57	1,43		
27. Yetişkin olduğumda Kimya'yı bir çok yerde kullanacağım.	Kız	3,36	1,36	-,01	,99
	Erkek	3,36	1,36		
28. Geleceğim için Kimya önemlidir.	Kız	3,50	1,42	1,12	,25
	Erkek	3,37	1,44		
29. Kimya, geleceğin endüstri toplumunda önemli bir yer tutacaktır.	Kız	3,57	1,35	1,77	,07
	Erkek	3,36	1,42		
30. Kimya ödevlerini yaparken bunalıyorum.	Kız	2,36	1,50	-2,41	,01
	Erkek	2,67	1,50		
31. Ne zaman Kimya çalışsam içimde bir rahatsızlık hissediyorum.	Kız	2,35	1,55	-,57	,56
	Erkek	2,42	1,49		
32. Öğretmenimiz Kimya'yı öğretmiyor.	Kız	2,04	1,49	-3,02	,00
	Erkek	2,42	1,49		
33. Ezberim zayıf olduğundan Kimya'yı öğrenemiyorum.	Kız	2,23	1,47	-1,83	,06
	Erkek	2,47	1,54		
34. Kimya dersinde dikkatimi toplayamıyorum.	Kız	2,76	1,54	-,99	,32
	Erkek	2,89	1,52		
35. Kimya'yı bir türlü öğrenemiyorum.	Kız	2,54	1,56	-,05	,95
	Erkek	2,54	1,57		
36. Kimya dersinin olduğu günler, okula gitmek istemiyorum.	Kız	2,16	1,48	-1,80	,07
	Erkek	2,39	1,49		
37. Kimya dersinde başarısızım.	Kız	2,68	1,55	-,49	,62
	Erkek	2,77	2,54		
38. Kimya problemleri çözerken yaptığım hatalar beni olumsuz yönde etkiler.	Kız	3,13	1,56	,09	,92
	Erkek	3,12	1,47		
39. Kimya öğrenmeye yetenekli değilim.	Kız	2,69	1,57	-,21	,83
	Erkek	2,72	1,53		
40. Kimya ödevlerimi tek başıma yapamıyorum.	Kız	2,64	1,59	-,02	,98
	Erkek	2,64	1,52		
41. Kimya dersleri çok sıkıcı geçiyor.	Kız	2,35	1,53	-2,02	,04
	Erkek	2,62	1,53		
42. Kimya dersinde başarılı olmak imkansızdır.	Kız	2,01	1,38	-1,84	,06
	Erkek	2,24	1,47		
43. Kimya dersi beynimi yoruyor.	Kız	2,28	1,47	-1,81	,07
	Erkek	2,51	1,49		
44. Kimya dersi bana yeteneksiz olduğumu gösterdi.	Kız	2,17	1,46	-,36	,71
	Erkek	2,21	1,47		
45. Kimya dersine başladığımda başım ağrır.	Kız	2,02	1,41	-1,84	,06
	Erkek	2,24	1,45		

N erkek = 241; Nkız = 319; p < 0.05 Anlamlı

EK 2- Sınıflar Arası Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Tablo II - Sınıflar Arası Bağımsız Gruplar t Testi Sonuçları

Tutumlar	Sınıf	\bar{X}	SS	t	p
1. Kimya dersini severim	8	3,85	1,32	-,16	,86
	10	3,89	3,36		
2. Arkadaşlarımla Kimya çalışmayı severim.	8	3,52	1,38	,77	,44
	10	3,42	1,58		

3. Kimya çalışmaktan hoşlanırım	8	3,58	1,38	,10	,91
	10	3,57	1,52		
4. Boş zamanlarımda Kimya çalışırım.	8	2,83	1,35	1,90	,04
	10	2,60	1,44		
5. Arkadaşlarımla Kimya hakkında konuşmayı severim.	8	3,17	1,46	-,40	,68
	10	3,22	1,53		
6. Kimya öğrenmek gereklidir.	8	3,84	1,42	-1,81	,07
	10	4,05	1,30		
7. Kimya dersi seçilecek bir ders değildir.	8	2,20	1,39	1,42	,15
	10	2,03	1,37		
8. Mümkün olsa her gün Kimya çalışırım.	8	3,08	1,40	3,34	,00
	10	2,66	1,55		
9. Kimya öğrenmek çok zevklidir.	8	3,67	1,37	,43	,66
	10	3,62	1,51		
10. Kimya öğretmenimi çok seviyorum.	8	3,93	3,24	1,61	,10
	10	3,56	1,57		
11. Kimya dersine ilgi duyuyorum.	8	3,59	1,43	,28	,77
	10	3,56	1,50		
12. Kimya öğrenmek gereksiz ve anlamsızdır.	8	2,00	1,39	-,60	,54
	10	2,07	1,62		
13. Zayıf not alsam bile Kimya dersine devam etmek isterim.	8	3,60	1,43	,76	,44
	10	3,50	1,63		
14. Kimya dersi önemli ve gerekli bir derstir.	8	3,93	1,34	,63	,52
	10	3,85	1,40		
15. Kimya dersi zamanımı harcamaktan başka bir işe yaramıyor.	8	1,87	1,28	,03	,97
	10	1,87	1,38		
16. Kimya dersi zamanımı harcamaktadır.	8	1,96	1,37	-,08	,93
	10	1,97	1,36		
17. Kimya dersine girmekten hoşlanmam.	8	2,27	1,47	1,7	,08
	10	2,06	1,41		
18. Hiçbir şey beni Kimya öğrenmekten vazgeçiremez.	8	3,43	1,32	2,9	,00
	10	3,07	1,56		
19. Ne kadar zor olursa olsun Kimya dersi öğretilmelidir.	8	3,89	1,32	,82	,40
	10	3,80	1,41		
20. Kimya dersinde çaba göstermek gerekir.	8	4,04	1,34	,85	,39
	10	3,94	1,37		
21. İş hayatında Kimya'nın faydası büyük olacaktır.	8	3,64	1,33	,20	,83
	10	3,62	1,38		
22. Kimya'yı öğrenmek hayatımı kazanmada bana katkıda bulunacaktır.	8	3,64	1,38	1,46	,14
	10	3,47	1,43		
23. Kimya öğrenmeyi çok istiyorum.	8	3,73	1,40	1,36	,17
	10	3,56	1,42		
24. İlerideki çalışmalarında Kimya'ya ihtiyaç duyacağım.	8	3,63	1,36	1,15	,25
	10	3,50	1,36		
25. Kimya dersi doğayla bir arada yaşamayı öğretir.	8	3,49	1,36	-,86	,38
	10	3,68	3,56		
26. Gün geçtikçe Kimya'nın önemi artmaktadır.	8	3,70	1,38	,42	,66
	10	3,64	1,38		
27. Yetişkin olduğumda Kimya'yı bir çok yerde kullanacağım.	8	3,43	1,32	1,45	,14
	10	3,26	1,40		
28. Geleceğim için Kimya önemlidir.	8	3,55	1,43	1,95	,04
	10	3,31	1,42		
29. Kimya, geleceğin endüstri toplumunda önemli bir yer tutacaktır.	8	3,46	1,39	-,36	,71
	10	3,51	1,38		

30. Kimya ödevlerini yaparken bunaltıyorum.	8	2,41	1,47	-1,50	,13
	10	2,60	1,54		
31. Ne zaman Kimya çalışsam içimde bir rahatsızlık hissediyorum.	8	2,36	1,52	-.38	,70
	10	2,41	1,52		
32. Öğretmenimiz Kimya'yı öğretmiyor.	8	2,15	1,49	-.92	,35
	10	2,27	1,51		
33. Ezberim zayıf olduğundan Kimya'yı öğrenemiyorum.	8	2,34	1,48	,05	,95
	10	2,33	1,55		
34. Kimya dersinde dikkatimi toplayamıyorum.	8	2,83	1,53	,13	,89
	10	2,81	1,54		
35. Kimya'yı bir türlü öğrenemiyorum.	8	2,66	1,59	2,02	,04
	10	2,39	1,50		
36. Kimya dersinin olduğu günler, okula gitmek istemiyorum.	8	2,28	1,47	,48	,62
	10	2,22	1,51		
37. Kimya dersinde başarısızım.	8	2,78	2,33	,81	,41
	10	2,64	1,57		
38. Kimya problemleri çözerken yaptığım hatalar beni olumsuz yönde etkiler.	8	3,20	1,51	1,35	,17
	10	3,02	1,53		
39. Kimya öğrenmeye yetenekli değilim.	8	2,75	1,58	,87	,38
	10	2,64	1,52		
40. Kimya ödevlerimi tek başına yapamıyorum.	8	2,73	1,58	1,52	,12
	10	2,52	1,57		
41. Kimya dersleri çok sıkıcı geçiyor.	8	2,43	1,54	-.53	,59
	10	2,51	1,55		
42. Kimya dersinde başarılı olmak imkansızdır.	8	2,21	1,45	1,95	,04
	10	1,98	1,37		
43. Kimya dersi beynimi yoruyor.	8	2,35	1,49	-.40	,68
	10	2,40	1,49		
44. Kimya dersi bana yeteneksiz olduğumu gösterdi.	8	2,29	1,46	1,95	,04
	10	2,05	1,46		
45. Kimya dersine başladığımda başım ağrır.	8	2,22	1,49	1,92	,04
	10	1,98	1,35		

N 8. sınıflar = 315; N 10. sınıflar = 245; $p < 0.05$ Anlamlı

İLETİŞİM ADRESİ

¹ Yrd. Doç. Dr. Mustafa ÖZDEN
Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fak. İlköğr. Böl. Fen Bil. Eğit. A.B.D. Altınşehir
Karşısı. 02030-ADİYAMAN
ozden@gantep.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr. Ahmet KARA
Adıyaman Üniv. Eğitim Fak, Eğitim Bilimleri Bölümü,
Altınşehir Karşısı. 02030-ADİYAMAN
akara@gantep.edu.tr

AHLAKİ YARGI VE AİLE İLİŞKİSİ -Lise Son Sınıf Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma-

Mustafa ŞENGÜN
O.M.Ü.S.E.
Doktora Öğrencisi

ÖZET

Bu çalışmada, ahlaki yargıyı etkilediği düşünülen bazı faktörler ele alınmıştır. Araştırma, alan araştırmasına dayanmaktadır. Araştırma, Samsun il sınırları içinde faaliyet gösteren liselerden, random yöntemiyle seçilen 500 lise son sınıf öğrencisi üzerinde yapılmıştır. Veriler, Ahlaki Öykü Örnekleri ve Kişisel Bilgi Anketi ile toplanmıştır. Verilerin analizi ki-kare (X^2) testi ile yapılmıştır.

Araştırmanın sonucunda; babanın mesleğine, annenin dini durumuna göre öğrencilerin ahlaki yargıları arasındaki ilişki her bir öyküde farklı sonuç vermiştir. Dolayısıyla bu bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkene etkisi de öykülere göre farklılık arz etmiştir. Ancak anne-babanın tutumu, anne-babanın öğrenim düzeyi, annenin mesleği, babanın dini durumu ve ailenin ekonomik durumu göre öğrencilerin ahlaki yargıları arasındaki ilişkinin üç öyküde de anlamlı olmadığı görülmüştür.

ANAHTAR KELİMLER: Ahlak, Ahlaki Yargı, Aile

ABSTRACT

This study tries to analyze some factors, which may affect moral judgment. The study is based on field research. The field research includes 500 students who study at the last grade of high schools in Samsun. These students who are studying at various high schools in Samsun were selected by random technique. In research, "personal questions" that were developed by the researcher and some moral stories were used to test the students' moral judgment. Chi Square (X^2) was selected as the statistical tool to test the significance of relationships of the various categories of the sample to the replies on any particular item in the questionnaire.

The moral judgment of students based on various moral stories used in the research differ in terms of the occupation of their fathers, the religious situation of their mothers, and whether they have been oppressed or not. The effects of independent variables on dependable variables differ in the moral stories used in the research. However, it is found that there were no significant associations in various factors such as the attitudes of parents, the educational level of parents, the occupation of mother, the religiosity level of father and the economic situation of the family.

KEY WORDS: Moral, Moral Judgement, Family,